

Verenigingsnieuws

Vrijdag 26 mei om 19:30 uur vindt er in ons verenigingslokaal een bijeenkomst plaats met een presentatie van het boek "Wi zaach éch dat op Ostbäljesch Platt deel 2" door Léo Wintgens .

In dit nummer:

- Verrassend bezoek bij archief commissie 1
- Marcia Luyten en Jack Vinders in de bibliotheek van Vaals 2
- Nieuw te verschijnen boek: "Holset door de Eeuwen heen" door Leo Tillmanns 3
- Lezing over Moresnet door de heer Dröge 3
- Nieuwtjes binnen de vereniging 4
- Activiteitenagenda 4

Nummer 89

2017 #1

Verrassend bezoek bij archief commissie

Tijdens een welverdiende koffiepauze van de altijd ijverige medewerkers van de archiefcommissie op woensdag 5 april jl. luidde opeens de bel aan de voordeur.

Voor de deur stond een Engels sprekend echtpaar uit Idaho in de Verenigde Staten van Amerika. Omdat het echtpaar alleen maar Engels sprak en geen woord Nederlands was goede raad duur.

Gelukkig was onze secretaris Monique aanwezig, en omdat zij met de Engelse taal goed uit de voeten kan was het taalprobleem spoedig opgelost. Al gauw werd duidelijk wie deze Amerikanen waren, de heer en mevrouw Mary en Bill Jones - Sagli.

Mevrouw Jones was een achter, achter kleinkind van burgemeester Ruland die van 1866 tot 1903 burgemeester was van Vaals. Het echtpaar was bezig aan een rondreis door Europa en op zoek naar herinneringen uit het verleden van de burgemeester met name in Vaals, Aken, Düsseldorf e.a.

Vanzelfsprekend kon de archiefcommissie hen verder helpen met o.m. verwijzing naar de voormalige ambts-woning van burgemeester Ruland in de Tentstraat 69. Hij was tevens eigenaar van de ernaast gelegen Cereshoeve. De oude beukenbomen in de Bosstraat zijn in opdracht van Ruland geplant en staan er nog steeds. Burgemeester Ruland is overleden in het St. Camillus-klooster op de Heuvel in Vaals,

helaas bestaat dit klooster al lang niet meer.

Omdat het al meer dan 100 jaar geleden is dat Ruland burgemeester was in Vaals en hierdoor waarschijnlijk niet zoveel over hem bekend is lijkt het ons interessant iets meer over hem en zijn loopbaan te vertellen.

Leonard Franz Hubert Carl Ruland was een van oorsprong uit Duitsland afkomstig Limburgs Tweede Kamerlid. Zoon van een landeigenaar die in 1866 in Vaals ging wonen en de Nederlandse taal slechts beperkt machtig was. Hij werd echter al direct na vestiging in Nederland burgemeester van Vaals en later lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Als Tweede Kamerlid stond hij bekend als zeer conservatief katholiek en als behartiger van de Limburgse belangen.; de N.R.C. noemde

hem een Ultramontaan . (Ultramontaan iemand die, om zo te zeggen, katholiek is dan de Paus.) Hij voerde als Kamerlid weinig het woord. Hij werd geboren in Aken op 24 november 1826 . In 1856 werd hij lid van de gemeenteraad van Vaals, van 1 december 1866 tot 7 april 1903 burgemeester van Vaals (*ontslagen op eigen verzoek*)

Werd in 1886, 1887 en 1888 steeds zonder tegenkandidaten gekozen tot Tweede Kamerlid:

- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 4 maart 1886 tot 18 mei 1886 (voor het kiesdistrict Maastricht)
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 14 juli 1886 tot 17 augustus 1887 (voor het kiesdistrict Maastricht)

— Vervolg op pagina 2 —

Voormalige ambts-woning van burgemeester Ruland; Tentstraat 69, Vaals. (Archief Arthur Cransveld)

— Vervolg van pagina 1 —

- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 19 september 1887 tot 27 maart 1888 (voor het kiesdistrict Maastricht)
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 1 mei 1888 tot 15 september 1891 (voor het kiesdistrict Gulpen)

Tweede Kamer.
Tot lid der Tweede Kamer is heden in het kiesdistrict Maastricht gekozen de heer Ruland, burgemeester van Vaals, met 742 van de 1237 geldige stemmen.

Algemeen Handelsblad van 11 februari 1886

Ruland bekleedde ook diverse nevenfuncties. Zo was hij onder meer:

- lid Burgerlijk Armbestuur te Vaals
- lid Limburgse Landbouwwaad
- lid commissie van toezicht op Rijkslandbouwscholen
- lid R.K. kerkbestuur te Vaals.

Ook beklede hij diverse Ere-functies:

- Erevoorzitter schutterij St. Paulus te Vaals
- Erevoorzitter harmonie St. Cecilia te Vaals
- Erevoorzitter arbeiders spaar- en bouwvereniging te Vaals.

In de kronieken van schutterij St. Paulus en van harmonie St. Cecilia staan verenigingsfoto's uit 1900 gemaakt voor de ambtswoning van burgemeester Ruland.

Bij de grondwetsherziening van 1888 behoorde hij tot de meest consequente tegen-

standers, zowel in eerste als in tweede lezing. Hij behartigde vooral de belangen van Zuid-Limburg en haar bewoners Ondertekende voor de verkiezingen van 1891 met 13 andere conservatief-katholieke Tweede Kamerleden een manifest waarin onder meer stelling werd genomen tegen het verbond met de anti-revolutionairen en werd gepleit voor lagere defensielasten. Verder werd aangedrongen op herstel van het gezantschap bij de paus. Hij was in 1891 echter geen kandidaat meer bij de Tweede Kamerverkiezingen. Had tot 14 september 1866 de Duitse nationaliteit; zijn gehele familie was Duits, hij bracht zijn jeugd door in Aken en sprak in 1866 nog nauwelijks Neder-

lands. Zijn vader was bankier, koopman en landeigenaar.

Ruland werd in 1892 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. En op 15 april 1903 tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Hij was sinds 1855 gehuwd met Amalie Bosch, * 1-7-1826 Maastricht + 20-7-1903 Vaals, zij hadden vijf kinderen 3 zoons en 2 dochters.

Leonard Franz Hubert Carl Ruland overleed in Vaals op 4 juli 1903 enkele dagen voor zijn op 20 juli 1903 overleden echtgenote Amalie. Hier werd hij evenals zijn echtgenote ook begraven. Hun graf bevindt zich nog steeds op het kerkhof aan de Seffenterstraat.
Arthur Cransveld

L. F. H. C. Ruland. †

Gisternacht is op hoogen leeftijd te Vaals overleden de heer L. F. H. C. Ruland, oud-lid der Tweede Kamer.

Vooral op het gebied van den landbouw is hij met veel kennis en ijver werkzaam geweest en als lid van den Limburgschen Landbouwwaad heeft hij in vroegere jaren zich vele verdiensten verworven.

Sedert 17 November 1866 tot aan zijn overlijden was de heer Ruland burgemeester van Vaals en in 1886 werd hij in het district Maastricht, ter vervanging van mr. W. G. Straetmans, tot lid der Tweede Kamer gekozen. Na de grondwetsberziening bij de algemeene verkiezingen van 1888 stelde hij zich niet meer als zoodanig herkiesbaar.

In de provincie Limburg stond de overledene algemeen in hoog aanzien, vooral in zijn eigen gemeente en de omgeving daarvan, waar door zijn invloed en bemoeiingen veel goeds is tot stand gebracht.

(„Tijd.”)

Algemeen Handelsblad 5 juli 1903

Marcia Luyten en Jack Vinders in de bibliotheek van Vaals

Op dinsdagavond 9 mei geven schrijfster Marcia Luyten en zanger Jack Vinders een meeslepende voorstelling in de bibliotheek van Vaals (Gymzaal brede-school). Marcia is journalist, schrijver en presentator van het televisieprogramma "Buitenhof". Haar verhaal is gebaseerd op haar nieuwste boek, "Het Geluk van

Limburg", een meeslepende geschiedenis over de glorie en ondergang van de Nederlandse steenkoolindustrie. In haar boek combineert Marcia Luyten het historische verhaal van de mijnen met de familie-geschiedenis van de bekende zanger Jack Vinders. Zo komt het mijnverleden heel dichtbij - ook voor jonge Limburgers en

anderen die er geen persoonlijke herinnering aan hebben. De voorstelling betreft een bijzonder samenspel aangekleed met de muziek van Jack Vinders. Entree €7,50 (inclusief consumptie). Aanvang 20.00u. Aanmelden via vaals@heuvellandbibliotheken.nl of 043-3080110.

Marcia Luyten

HET GELUK
VAN LIMBURG

Nieuw te verschijnen boek: “Holset door de Eeuwen heen” door Leo Tillmanns

Op zondag 11 juni verschijnt het boek ‘Holset door de eeuwen heen’, een publicatie over Holset en omgeving. Voor het eerst zijn wetenswaardigheden en verhalen over Holset in één boek gebundeld. Met medewerking van dorpsbewoners en lokale heemkundeverenigingen heeft de auteur een veelzijdig portret van het dorp samengesteld.

Inwoners van Holset maar ook bezoekers, wandelaars en andere belangstellenden kunnen kennis nemen van de geschiedenis van prehistorische grafheuvels tot aan recente toeristische ontwikkelingen. De natuur in de bossen, de vorming van het landschap en

natuurlijk ook de klúkskes komen aan bod. We besteden aandacht aan markante bewoners zoals pastoor Collijn, koster Hein Meessen en oud-ingezetenen families. De geschiedenis van hoeves, vakwerkhuzen, watermolens en andere bijzondere bouwwerken wordt belicht in verhalen en vaak unieke foto’s. Naast informatie over Holset bespreken we ook Einrade, de Weyer, Harles, Vaalsbroek en de Eschberg.

Het rijk geïllustreerde boek in vierkleurendruk op A4 formaat met harde kaft omvat 84 pagina’s. Het boek kan, mede door een subsidie van het Cultuurfonds van de gemeente

Vaals, voor een voorintekeningprijs van €19,95 aangeboden worden.

Deze prijs geldt voor een gelimiteerde eerste oplage van 250 exemplaren. U kunt een exemplaar bestellen door aanmelding en vooruitbetaling. De voorintekening start op 27 maart 2017 en eindigt 30 april 2017. Nadat de gelimiteerde oplage is uitverkocht kost het boek €24,95.

U kunt het boek bestellen door een mail te sturen naar: holsetboek@outlook.com of bellen naar : 06 51637236. Daarna ontvangt u de betaalgegevens.

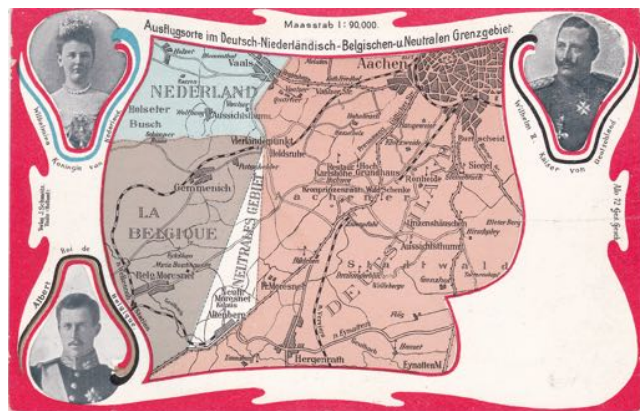
Lezing over Moresnet door de heer Dröge

In samenwerking met de de kring Valkenburg en Heuvelland van het LGOG organiseren wij een lezing door de heer Ph. Dröge. De lezing vindt plaats op donderdag 8 juni, in ons verenigingslokaal Óp Sankt Tolbert, Bloemendalstraat 11A Vaals, aanvang 20.00 uur.

Wat betreft de inhoud van de lezing is het volgende door de heer Dröge medegedeeld:

Van 1816 tot 1918 lag aan de Nederlandse zuidgrens een mal ministaatje. Moresnet kwam tot stand omdat Nederland en Duitsland het niet eens konden worden waar ze precies hun grens moesten trekken. Het stuk land waar ze ruzie over maakten, zo groot als het eiland Marken, werd ‘neutraal gebied’. Op dat stukje land woonden zo’n 300 mensen, die zich in de loop van de tijd langzaam een echt volk begonnen te voelen. Ze leefden in grote vrijheid, met een eigen hoofdstad (het dorp Kelmis) een eigen staats-hoofd (de burgemeester) en

een eigen verdedigingsmacht (de veldwachter). Als snel trokken duizenden avonturiers, onder wie veel Nederlanders, naar Moresnet, op zoek naar vrijheid en extreem lage belastingen. Het postzegeltje aan de zuidwand van de Vaalserberg groeide uit tot een voorbeeld hoe mensen zonder grote overheid gelukkig en welvarend kunnen worden. Sterker nog, de wereldvrede moest in Moresnet beginnen. Idealisten wilden er de ideale staat vestigen, met de Esperanto-naam Amikejo, ‘Vriendschap’. Juist op het moment dat ze dit plan wilden uitvoeren, barstte de Eerste Wereldoorlog uit en werd het landje opgeslokt. In Moresnet, verhaal van een bizar buurlandje gaat journalist en auteur Philip Dröge (Meesterspion, De Schaduw van Tambora) op zoek naar het merkwaardige verhaal achter Moresnet. Hoe kon dit onwaarschijnlijke landje ontstaan? Wie woonden er en hoe was het leven in dit

staatsrechtelijke unicum? Dröge vertelt een boeiende geschiedenis over dieven, gokkers, mijnwerkers en een dromer die van Moresnet de ideale samenleving wilde maken – en daar bijna in slaagde. Het boek laat zien hoe gemakkelijk landen vroeger werden gemaakt en weer afgeschaft. Het stelt ook de vraag wat eigenlijk een land is en waarom we grenzen hebben.

De lezing is ook voor niet leden toegankelijk. Entree vrije gave.

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
sankttolbert.nl

Bezoek ons ook op:
facebook

Verenigingsnieuws

Nieuwtjes binnen de vereniging

Nieuwe leden

Als nieuw lid van de Heemkundekring Sankt Tolbert werd ingeschreven:

- Math Gronenschild (Beek),
- Leo Tillmanns (Lemiers),
- Guido Gillissen (Vaals),
- Marion Niederhoefer (Vaals),
- Hans van Workum (Vaals),
- Riet Bindels (Vaals),
- Jules Louvenberg (Vaals).

De vereniging telt nu 217 leden.

Nieuwe boeken in ons archief in het 1e kwartaal 2017

- De ontmoeting deel 1 2012-2013 Samenstelling team "De ontmoeting"
- De ontmoeting deel 2 2014-2016 Samenstelling team "De ontmoeting".
- De Hozelder Bronk door L. Tillmans
- Tentstraat 26-28 en zijn bewoners door M, Reuter-Gerards.
- Prominente mensen uit Hedikhuizen: De familie Boelaars door A. v.d. Lee en Br. Lambertus Moonen OSB.

Activiteitenagenda

27 april Koningsdag – vrijmarkt op het Prins Willem Alexanderplein. Geopend van 13.00 tot 16.00 uur.

29 april Ambachtsmarkt in en om de Obelisk

29 april Live muziek in Vaals - Papa Dré Dixie Parade uit Breda zal van 13.00 tot 16.00

uur de bezoekers van Vaals verblijden met hun muziek.

4 mei Dodenherdenking
5 mei Bevrijdingsdag

REAGEREN

De nieuwsbrief is een uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.